

Izrada i korišćenje zlatnih listova

Veoma tanki listići, debljine od 8000-10000 delova milimetra mogu se izrađivati od zlata, srebra i paladijuma. Najčešće se izrađuju od zlata a koriste se za pozlaćivanje gipsa, plastike, kamena ili drveta i to lepljenjem po površini. Najčešće

se ovom tehnikom presvlače ikone kao i drugi ukrasni predmeti.

Dužina trajanja pozlate zavisi od debljine listova i od primene predmeta. Naravno, ovaj način pozlate koristi se za predmete koji nisu izloženi trenju bilo koje vrste.

Vrste i dimenzije zlatnih listova

Standardne dimenzije zlatnih listova su 80x80 mm ili 85x85 mm. Listovi se pakuju u obliku sendviča, tako da je svaki list zaštićen sa dva papira i obično jedno pakovanje sadrži 25 listova.

Paket listova sadrži 20 "knjiga" i 500 listova. Hiljadu listova finoće 22 karata standardne veličine, teže oko 10 grama. Jedno pakovanje od 25 listova može da pokrije površinu od oko 18 kvadratnih decimetara.

Izrađuju se sledeće vrste zlatnih i drugih metalnih listića:

- Zlatni listovi finoće 23 karata, imaju boju čistog zlata.
- Zlatni listovi od 23 karata-stakleni, koriste se za

oblaganje stakla na izlozima i sličnim objektima.

- Zlatni listovi od 22 karata, imaju boju čistog zlata.
- Zlatni listovi od 18 karata, svetle ili zelene nijanse na bazi legure sa srebrom. Kod korišćenja moraju se lakirati.
- Zlatni listovi od 16 karata, legirani se srebrom, svetle limun-žute boje.
- Srebrni listići koji moraju da se zaštite lakiranjem.
- Paladijumski listići, ne oksidišu na vazduhu.

Izrada zlatnih listića

Izrada zlatnih listića obavlja se u nekoliko faza. Početak je u livenju polaznih komada od zlata finoće 22 karata. Odlivak se kuje do debljine ploče koja može da se valja u valjaonici. Valjanje se obavlja u više provlačenje, uz neophodno žarenje. Težnja je da se valjanjem dobiju trake debljine oko 140-tog dela milimetra, odnosno na debljinu oko 0,007 mm. Rad na valjanju mora da se obavi tako da ne dođe do zaprljanja i lepljenja.

Posle dobijanja trake navedene debljine potrebno je da se obavi odsecanje u kvadratu dimenzije 4x4 cm. Odsečni komadi stavljaju se između komada pergamentu od teleće kože, dimenzija 12x12 cm.

Teleća koža-pergament, mora da bude premazana praškastim gipsom. Komadi kože moraju da budu po jednoj ivici povezani kako se ne bi tokom kovanja razilazili. Najmanje se povezuju po 20 stranica. Knjige ili sendviči sa kožnim listovima i listovima zlata, stavljaju se u drvene okvire.

Tako pripremljene knjige se kuju čekićima. Najpre se koriste čekići težine do 3 kg a potom

nešto lakši a na kraju najteži, od oko 11 kg. Čekići treba da imaju ispučenu glavu.

Prilikom kovanja dolazi do zagrevanja knjige pa je neophodno povremeno hlađenje.

Kad listovi zlata dobiju površinu koja je jednaka površini kožnih slojeva, vade se i formira se nova knjiga uz predhodno rasecanje listova zlata na četiri jednake površine.

Kovanje se nastavlja na isti način kao i u prvoj fazi, sve dok ne dođe do povećanja površine zlata do veličine listova od goveđe kože.

Kada se kovanje završi u ovoj fazi, vade se listovi i ponovo seku na četiri komada. Listovi se stavljaju između pergamentnih kožnih listova i kuju preko ravnog mermernog bloka. Kožni listovi treba da imaju završnu dimenziju od 7,6 x 9,5 cm.

Uz ovakvo postepeno kovanje listovi zlata dovode se na debljinu oko 0,0001 mm. Ovako dobijeni listovi isecaju se na kožnom jastuku u pravilne dimenzije. Listovi se pakuju u sendviče sa mekom, glatkom hartijom.

Pozlaćivanje listićima zlata

Pozlaćivanje listićima zlata obavlja se lepljenjem preko predmeta. Da bi se obavilo kvalitetno pozlaćivanje, površina mora da bude neporozna i glatka. Ako je površina porozna, neophodno je da se najpre premazima dobije neporozna površina. Posle premazivanja, neophodno je veoma fino glačanje površine, kao i potpuno čišćenje od masnoća i prašine.

Za lepljenje zlatnih listova primenjuje se zlatno tutkalo koje može biti sporsušivo, brzосуšivo, žuto ili bezbojno. Zlatni listovi

lepe se žutim tutkalom, a zatim se suše. Kada su površine reljefne, neophodno je pamučnom vatom pritisnuti listiće da potpuno prekriju sve neravnine.

Preklapanje listova obavlja se lepljenjem kao i kod nanošenja na predmet.

Posle lepljenja zlatnih listova, obavlja se čišćenje i glačanje pozlaćenje površine. Ako je pozlata obavljena niskokaratnim listovima, potrebno je obaviti premazivanje providnim, bezbojnim lakom radi zaštite od patiniranja.